

ТЕМА 5

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ПРИ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

План теми

1. <u>Основні принципи застосування митного контролю при міжнародних автоперевезеннях</u>	1
2. <u>Форми митного контролю</u>	3
3. <u>Годинний режим митного контролю</u>	5
4. <u>Документи, необхідні для здійснення митного контролю</u>	9
5. <u>Митне оформлення</u>	14

1. Основні принципи застосування митного контролю при міжнародних автоперевезеннях

Здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України є одним із основних завдань митної справи, покладеним на митні органи України.

Митний Кодекс визначає поняття "митний контроль" як сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм Митного Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку (п.15 ст.1).

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, незалежно від того,

обкладаються вони митом або податками чи ні. Права митних органів щодо здійснення митного контролю закріплені статтею 53 цього Кодексу.

Здійснення митного контролю передбачає проведення митних процедур, тобто операцій, пов'язаних зі здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Митний контроль обмежується достатньо мінімальним переліком митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи.

Митним Кодексом передбачено цілодобове здійснення митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України. При цьому під пунктом пропуску розуміється спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (на аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюється прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів і товарів.

Одним із напрямків організації митного контролю є розробка і запровадження в дію технологічних схем митного контролю.

Технологічна схема - це встановлена обов'язкова для виконання послідовність операцій митного контролю та митного оформлення, а також дій посадових осіб підрозділів митного органу під час здійснення цих операцій. Технологічні схеми митного контролю можуть бути типовими, або детальними. Типові технологічні схеми визначають загальну мінімально-обов'язкову послідовність операцій та дій посадових осіб на окремому напрямку митного контролю. Вони розробляються й запроваджуються центральним апаратом Державної митної служби України. Детальні технологічні схеми розробляються регіональними митницями і митницями.

План теми

2.Форми митного контролю

Форми митного контролю визначені ст.41 МК. Основною і найбільш поширеною формою митного контролю є перевірка документів та відомостей, необхідних для такого контролю -документальний контроль. У ході здійснення такого контролю перевіряються документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю (за визначенням статті 45 цього Кодексу).

При цьому встановлюється наявність документів, необхідних для митного контролю товарів у відповідності з заявленим режимом та найменуваннями товарів, перевіряється правильність заповнення товаро-транспортних документів, відповідність зазначених у них відомостей відомостям, що містяться у зовнішньоекономічному договорі (контракті) та інших документах, наданих до митного контролю та митного оформлення, перевіряються відомості та документи, що стосуються нетарифних заходів регулювання (ліцензування, сертифікації, дозволи інших державних органів), платіжні документи, сертифікати про походження товарів і інші документи.

Поряд з документальним контролем митні органи України здійснюють контроль фактичний. Формами такого фактичного контролю є митний огляд та переогляд товарів (у тому числі ручної поклажі та багажу) і транспортних засобів, які врегульовані статтями 55, 56 цього Кодексу, а також особистий огляд громадян.

Митний огляд та переогляд товарів і транспортних засобів здійснюється шляхом відкриття вантажних приміщень, транспортних засобів, тари й упаковки. У ході митного огляду встановлюються найменування та якість товарів, визначається їх кількість. Митний огляд використовується також з метою виявлення прихованого переміщення товарів.

Митні органи, при здійсненні митного контролю мають право усного опитування усіх фізичних осіб, в тому числі посадових осіб підприємств, декларантів і перевізників, що переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон України, або безпосередньо перетинають його у пунктах пропуску на митному кордоні України. Мета й поняття усного опитування зазначені у статті 59 цього Кодексу. Усне опитування може здійснюватись посадовими особами митних органів з метою отримання інформації необхідної для здійснення митного контролю та митного оформлення. Результати опитування повинні бути оформлені відповідним протоколом.

Окремою формою митного контролю є перевірка системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України, та огляд територій, де можуть знаходитись товари та транспортні засоби, що перебувають під митним контролем. Відповідно до статті 60 цього Кодексу це передбачає проведення митними органами на підприємствах дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари і транспортні засоби, вимогам, встановленим цим Кодексом та іншими законами України.

Здійснення митного контролю у шляхом огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на митні органи врегульоване положеннями статті 61 цього Кодексу й передбачає за митними органами право перевіряти всі такі місця на всій митній території України. Рішення про доцільність застосування таких форм митного контролю, як митний огляд та переогляду товарів і транспортних засобів приймається, як правило, у ході перевірки документів або їх зовнішнього огляду.

У виборі форм та обсягів митного контролю митні органи керуються такими основними принципами:

- митний контроль повинен забезпечувати виконання основних завдань здійснення митної справи;
- у ході митного контролю не повинні порушуватися основні права й свободи людини.

Незастосування будь-яких форм митного контролю, так само як і звільнення від них не звільняє громадян і підприємства від обов'язків по додержанню законодавства України з питань митної справи.

З метою забезпечення завдань здійснення митної справи митні органи, у разі необхідності, можуть використовувати усі форми митного контролю, передбачені статтею 41 цього Кодексу й проводити такий контроль у повному обсязі, у тому числі й після пропуску товарів і транспортних засобів (відповідно до положень статті 69 цього Кодексу).

[План теми](#)

3. Годинний режим митного контролю

Тривалість знаходження товарів та транспортних засобів під митним контролем, ж і кінцевий термін такого знаходження безпосередньо залежать від обраного митного режиму (у відповідності з видами митних режимів встановленими статтею 185 цього Кодексу).

Якщо товари декларуються у режимі транзиту, або режимі, що передбачає їх переміщення через митний кордон України для вільного обігу, така тривалість може визначатись днями, а якщо обирається, наприклад, режим митного складу перебування товарів під митним контролем може продовжуватись до трьох років.

Початком митного контролю при ввезенні товарів і транспортних засобів визначений момент перетину ними митного кордону України, який засвідчується шляхом простановки на товаросупровідних документах штампу "Під митним контролем".

Початком митного контролю по відношенню до товарів і транспортних засобів, що вивозяться є момент пред'явлення їх для митного оформлення та їх декларування митному органу. Пред'явлення товарів і транспортних засобів для митного оформлення невід'ємно пов'язане з процедурою декларування, яке може здійснюватись письмово, усно, або шляхом вчинення дій. Процедуру декларування врегульовано нормами статті 81 цього Кодексу. Умови та порядок застосування форм декларування визначаються Кабінетом Міністрів України. При цьому статтею 72 цього Кодексу встановлено, що засвідчення митним органом прийняття товарів, транспортних засобів та документів на них до митного контролю та митного оформлення здійснюється шляхом проставлення відповідних відміток на митній декларації та товаросупровідних документах. Практика здійснення митного контролю розуміє під цим простановку штампу "Під митним контролем".

Тривалість перебування товарів і транспортних засобів під митним контролем на території зони митного контролю у пункті пропуску на митному кордоні України залежить від особливостей функціонування того чи іншого пункту пропуску, умов здійснення у ньому митного контролю. Конкретно вона встановлюється відповідно до технологічної схеми здійснення митного контролю, що затверджуються керівником митного органу в пункті пропуску і погоджуються керівниками інших органів державної влади, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через державний кордон України, а також визначають час і послідовність виконання кожним із цих органів контрольних функцій. Така технологічна схема розробляється відповідно до типових технологічних схем пропуску через державний кордон України автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Закінчення митного контролю при ввезенні товарів і транспортних засобів визначене здійсненням у повному обсязі, тобто завершенням їх

митного оформлення. Відповідно до положень статті 78 цього Кодексу митне оформлення вважається завершеним після виконання митним органом митних процедур, визначених ним на підставі Митного Кодексу України відповідно до заявленого митного режиму. При цьому, під здійсненням у повному обсязі митного оформлення розуміється завершення митного оформлення у відповідності з режимом, що передбачає розпорядження товарами, пропущеними через митний кордон України без митного контролю.

При вивезенні з України товарів, що експортуються митний контроль закінчується у момент перетину митного кордону України. Пропуск експортних товарів за межі митної території України здійснюється тільки після звірення відомостей, зазначених в електронній копії відповідної вантажної митної декларації, з відомостями у товаросупровідних документах та після перевірки (за рішенням митного органу) фактичної наявності, кількості, номенклатури і стану товарів. Факт пропуску товарів за межі митної території України засвідчується постановкою на четвертому примірнику вантажної митної декларації особистої номерної печатки посадової особи митного органу в пункті пропуску та здійсненням відмітки в центральній базі даних. У випадку вивезення товарів і транспортних засобів, заявлених у режимі, що передбачає перебування під митним контролем вони знаходяться під таким контролем протягом усього часу перебування у такому режимі.

Строки пред'явлення товарів для митного контролю. Товари, що переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби, якими вони переміщуються через митний кордон, а також документи на ці товари і транспортні засоби пред'являються для контролю митним органам у незмінному стані в пунктах пропуску через митний кордон України та в інших місцях митної території України, встановлених митними органами для здійснення митного контролю та

оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів і транспортних засобів у пункт пропуску або таке місце.

Факт пред'явлення товарів і транспортних засобів а також документів на них для митного контролю митним органам засвідчується заявою перевізника або особи, що переміщує товари, яка може бути зроблена усно, або (у встановлених випадках) письмово. Прикладом письмової заяви може бути реєстр документів, що подається внутрішньому митному органу при доставленні товарів у місце призначення, визначене митним органом у пункті пропуску.

Постановою Кабінету Міністрів України "Про умови збільшення строків пред'явлення та декларування митному органу товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон

України" встановлено, що цей строк може бути збільшений за таких умов:

1. У разі хвороби особи, відповідальної за переміщення товарів і транспортних засобів, що підтверджується відповідним медичним документом за формою, установленною для установ та організацій, які входять до сфери регулювання Міністерства охорони здоров'я;
2. Якщо процедура контролю, який здійснюється іншими органами державної влади під час переміщення товарів через митний кордон України, потребує додаткового часу, що підтверджується довідкою відповідного органу державної влади;
3. У разі настання обставин чи подій, які перешкоджають руху транспортного засобу, що підтверджуються документами, належним чином засвідченими відповідними органами. Такими обставинами чи подіями вважаються:
- стихійне лихо (пожежа, повінь, інше стихійне лихо чи сезонне природне явище, зокрема замерзання моря, проток портів, закриття залізничних колій, тощо);

- військові дії чи надзвичайний стан у регіоні, у якому розташовано пункт пропуску або зона митного контролю; -страйк;
- злочинні дії третіх осіб, спрямовані проти перевізника, транспортного засобу чи товару, що перевозиться цим транспортним засобом;
- пригода за участю транспортного засобу, що перевозить товар, яка спричинила повне чи часткове пошкодження транспортного засобу або повну чи часткову втрату товару; тощо.

План теми

4. Документи, необхідні для здійснення митного контролю

Загалом документи, необхідні для здійснення митного контролю можна класифікувати наступним чином

1. Торговельні документи. Це договори (контракти, угоди), рахунки-фактури (інвойси), рахунки за комісійні і брокерські послуги, специфікації пакувальні листи, тощо. Для здійснення митного контролю можуть подаватись будь-які, у т.ч. Факсимільні копії договорів (контрактів, угод), а також засвідчені витяги з таких договорів (якщо вони містять відомості достатні для здійснення митного контролю). Копії договорів (контрактів, угод) та витяги із них повинні бути засвідчені підписом керівника підприємства, що уклало договір та печаткою цього підприємства. При цьому, за наявності підстав вважати, що надані документи містять недостовірні відомості, посадові особи митних органів мають право вимагати їх оригінальні примірники. З метою підтвердження відомостей договору підприємствами-сторонами договору можуть подаватись листи-заяви з зазначенням реєстраційних та банківських реквізитів, підписані керівником та головним бухгалтером підприємства, і завірені його печаткою.

2. Транспортні документи. Це документи на підставі яких товари та транспортні засоби переміщуються через митний кордон. До них

відносяться: накладні, коносаменти, дорожні відомості, вагонні аркуші, передаточні відомості, багажні квитанції, тощо.

3. Митні документи. Оформлюються й засвідчуються посадовими особами митних органів. Ними є: митні декларації свідоцтва про допущення транспортних засобів (контейнерів) до перевезення товарів під митними печатками й пломбами, будь-які ліцензії свідоцтва, атестати, що видаються митними органами (наприклад ліцензія на здійснення діяльності митного брокера, митного перевізника і т.ін.), документи на товари та транспортні засоби, що підлягають поданню митному органу призначення (наприклад, документи контролю доставки), а також інші документи.

4. Особисті документи громадян, до яких відносяться паспорта, посвідчення, проїзний документ дитини та інші документи, що посвідчують особу, громадянство. Ці документи дозволяють ідентифікувати особу, а також одержати відомості про неї, необхідні для митного контролю та митного оформлення у передбачених законодавством випадках (наприклад, для визначення категорій осіб, що користуються пільгами).

5. Інші документи, необхідні для митного контролю. До таких документів можна віднести реєстраційні документи, установчі документи, документи на підтвердження певних видів діяльності, які не потребують ліцензування, сертифікати (якості, відповідності, походження, ветеринарні, карантинні, тощо), карантинні і такі інші свідоцтва, дозвільні документи, що видаються іншими державними органами, картки-реєстрації контрактів, військові перепустки, документи на право власності (наприклад: свідоцтво на право власності приміщенням митного ліцензійного складу, технічні паспорти транспортних засобів індивідуального користування), акти (у т.ч. Складені підприємствами), тощо.

Зони митного контролю.

Зона митного контролю (ЗМК) - спеціально відведене місце, де митні органи здійснюють необхідні митні формальності по відношенню до

зовнішньоекономічних вантажів та транспортних засобів, які ці вантажі перевозять.

ЗМК в пунктах пропуску на державному кордоні відрізняються від ЗМК, які створюються у внутрішніх митницях, наявністю окремої зони або лінії прикордонного контролю, з якої починається огляд транспортних засобів, здійснюється паспортний контроль, визначаються особи, яким заборонений в'їзд до країни та інше.

ЗМК можуть розрізнятися за типом в залежності від виду транспорту (автомобільний, залізничний, водний, повітряний, мультіmodalний), напрямків транспортних потоків та магістральних шляхів. Останнім часом використовуються такі назви, як "митний термінал", "вантажний митний комплекс", "автопорт". В аеропортах, в морських та річкових портах, вимоги часу потребують створення мультіmodalних ЗМК, де процес митного контролю розповсюджується (одночасно або послідовно) на декілька видів транспорту, які застосовуються для перевезення вантажів з урахуванням специфіки пункту пропуску. Для здійснення заходів митного контролю, інфраструктура ЗМК, як правило, потребує наявності таких основних елементів:

- Службові приміщення для працівників митниці;
- Місця для розвантаження, перевантаження та навантаження вантажів;
- Місце для проведення митного огляду з наявністю технічних засобів контролю;
- Майданчик для стоянки транспортних засобів;
- Склади тимчасового зберігання (у випадку зміни транспорту або непрямого перевантаження, наприклад складування на причалах порту в очікуванні підходу судна);
- Майданчик для стоянки затриманих транспортних засобів;

- Відповідну інфраструктуру транспортного руху (залізничні колії, автомобільні дороги тощо) або пасажиропотоку ("зелений" та "червоний" коридори) та інше.

При необхідності в ЗМК передбачають створення окремих транспортних смуг, що обумовлено можливістю блокування провідного руху на період проведення митного контролю вантажу або транспортного засобу та прийняття рішення стосовно пропуску вантажів через митний кордон.

Зонами митного контролю також є території митних складів, складів тимчасового зберігання, магазинів безмитної торгівлі та інші території в яких діють спеціальні митні режими.

До пошукових засобів митного контролю відносяться:

1. Рентгенапарати - блок пам'яті дозволяє дослідити зображення предмета впродовж тривалого часу після короткочасної (частки секунди) дії на нього імпульсу рентгенівського випромінювання. За цей час не встигає зруйнуватися навіть світлочутливий шар фотоплівки. Рентгенівські апарати використовуються для оперативного виявлення заборонених вкладень у предметах та вантажах, які перетинають митний кордон. Причому тільки вони можуть дати найбільш достовірну інформацію про наявність прихованих вкладень за дуже короткий час. До роботи на цих апаратах допускаються посадові особи митних органів, які пройшли спеціальне навчання та допущені до роботи наказом по митниці.

2. Металошукачі - призначені для виявлення металевих предметів у неметалічному середовищі. Слід зазначити, що металошукачі служать для підвищення ефективності й оперативності догляду тільки в руках творчо працюючого інспектора.

3. Доглядові дзеркала - для догляду важкодоступних неосвітлених місць у транспортних засобах використовуються комплекти дзеркал з підсвіченням.

4. Електрощуп - завдяки маенькому діаметру лампочки можна користуватися при підсвітлені вузьких щілин з меблями, ящиками, простору за решітками вентиляції та в багатьох інших місця.

5. Ендоскопи - використовуються для неруйнуючого контролю елементів конструкції, візуального контролю важкодоступних порожнин транспортних засобів і вантажів при їх огляді, для створення необхідного рівня освітленості об'єкта, що досліджуються також для підзарядки акумуляторів і для приєднання трубки д оглядової до фотоапаратів.

6. Галогенові акумуляторні ліхтарі - призначені для використання у вибухонебезпечних, задимлених і вологих середовищах, при догляді великих ємкостей, цистерн і трюмів на транспортних засобах, мають підвищений рівень світлового потоку.

7. Ультрафіолетові ліхтарі - дозволяють побачити в ряді випадків сліди підробок митних документів, валюти.

8. Мініскопи - можуть використовуватися для досліджень службових документів з метою виявлення в них підробок та змін, зчитування проби на виробках з дорогоцінних металів, установлення фактів заміни дорогоцінних каменів у ювелірних виробках, ідентифікації головних рослинних наркотичних речовин, які хімічно не оброблені попередньо, і т.ін., дослідження поверхонь різних видів матеріалів, а також при митному догляді.

Всі пошукові засоби відносяться до неруйнуючих методів. До засобів ідентифікації відносяться:

1. Електронні ваги - використовуюються для визначення ваги предметів, товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

2. Детектори дорогоцінних металів - призначені для швидкого і точного визначення вмісту золота різних кольорів, дослідження покритих золотом чи золотовмісних металів, визначають платину і паладій. Детектори

використовуються для експрес-контролю дорогоцінних металів на поверхні досліджуваного зразка.

3. Детектори діамантів - дозволяють в оперативних умовах при проведенні доглядових операцій здійснювати попереднє дослідження з метою виявлення дорогоцінних та напівдорогоцінних, а також синтетичних каменів, що імітують природні діаманти.

4. Детектори наркотиків - призначені для виявлення головних рослинних наркотичних речовин.

5. Детектори валюти - використовуються для визначення справжності іноземної валюти.

6. Дозиметри - використовуються для оперативного оцінювання радіаційного стану приміщень, вантажів або місцевості.

7. Каратоміри - за їх допомогою визначають розмір перснів, приблизну вагу перлів та дорогоцінних каменів в оправі та без неї.

8. Комплекти хімічних реактивів - комплект індикаторів вибухових речовин призначений для виявлення вибухових речовин.

До засобів контролю аудіовізуальних матеріалів відносяться: відео та аудіомагнітофон, засоби обчислювальної техніки, програвачі (платівок, лазерних компакт-дисків), слайдоскопи, кінопроектори, засоби стирання магнітних записів. Крім вищезазначених засобів митного контролю, в митницях можуть використовуватись й інші засоби.

[План теми](#)

5. Митне оформлення

Метою митного оформлення є засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та оформлення результатів такого контролю, а також статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів і транспортних

засобів. Митне оформлення здійснюється посадовими особами митного органу.

Операції митного оформлення, порядок їх здійснення, а також форми митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Місце і час митного оформлення. Митний Кодекс визначає загальне правило, при якому митне оформлення здійснюється у спеціально визначених для цього місцях у зоні діяльності митного органу, в якому знаходиться відправник або одержувач товарів.

Зона діяльності регіональних митниць та митниць встановлюється Держмитслужбою. Розподіл зон діяльності в митниці між митними підрозділами (митними постами, вантажними, вантажно- пасажирськими відділами) проводиться наказом начальника митниці.

Для проведення зовнішньоекономічних операцій підприємство має стати на облік в митному органі. Постановка на облік проводиться за місцем розташування суб'єкта ЗЕД. Зазвичай, митне оформлення товарів та транспортних засобів суб'єктів ЗЕД (крім випадків переміщення відповідно до митного режиму транзит) проводиться за місцем державної реєстрації тобто у митному підрозділі, де вони взяті на облік.

Для окремих категорій товарів може бути визначена обов'язкова вимога щодо їх оформлення в митних органах, визначених центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Митне оформлення товарів та транспортних засобів громадян проводиться за місцем постійного (тимчасового) проживання або безпосередньо в пункті пропуску.

Митне оформлення має здійснюватись під час роботи митного органу. Митний Кодекс допускає можливість здійснення митного оформлення в інших місцях і поза часом роботи митного органу. Зацікавлена особа повинна одержати на це згоду митного органу, що проводить митне

оформлення. Усі витрати, зв'язані зі зміною місця і часу митного оформлення, оплачуються за рахунок зацікавленої особи.

Безпосередня процедура митного оформлення полягає у тому, що всі попередні дії, передбачені ст.91 цього Кодексу, мають бути завершені до початку митного оформлення.

Стаття обумовлює вимоги до початку митного оформлення. До цих вимог необхідно також віднести:

- Подання митному органу митної декларації встановленої форми, яка повинна бути заповнена у відповідності до порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України та центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.
- Перелік документів необхідних для проведення митного оформлення визначається митним режимом відповідно до якого проводиться оформлення та встановлюється КМУ.
- До відомостей, які необхідно довести митному органу, необхідно віднести інформацію про місцезнаходження товарів та транспортних засобів, про готовність до митного контролю, відомості про особу, що надає товари та транспортні засоби до митного контролю, тощо.
- Засвідченням прийняття до оформлення митної декларації є проставлення на ній та на товаросупровідних документах певного митного забезпечення.
- Проставлення відтисків митного забезпечення на декларації посадовою особою митниці є моментом, після якого настає юридична відповідальність декларанта за відомості, що заявлені у декларації.

Декларанти можуть бути присутніми під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, які пред'являються ними для такого оформлення. Для здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів можуть залучатись спеціалісти митної лабораторії та інших уповноважених підприємств, для вирішення питань, що вимагають

спеціальних знань. У таких випадках призначаються відповідні дослідження, для проведення яких митні органи вправі відбирати проби і зразки товарів.

Під зразком товару варто розуміти одиницю продукції, що є тотожною по структурі, складу і властивостям усієї партії товару. Під пробою розуміється оптимально необхідна частина зразка товару, тотожна по складу і властивостям всьому об'єкту дослідження.

Проби і зразки товарів у процесі митного оформлення можуть бути отримані:

- митними органами зі своєї ініціативи чи з ініціативи осіб, що мають повноваження у відношенні товарів;
- іншими державними органами, що здійснюють контрольні функції на митному кордоні;

При цьому відбір проб та зразків для проведення митного контролю проводиться за розпорядженням начальника митниці або його заступника. Проведення досліджень здійснюється через мережу митних лабораторій, які мають відповідний статус (повноваження).

Митне оформлення здійснюється у відповідності до законодавства чинного на день митного оформлення у відповідності зі статтею 10 Митного Кодексу.

Норми 78 статті цього Кодексу реалізують один із основних принципів діяльності митних органів України - принцип оперативності. Митне оформлення товарів та транспортних засобів починається з моменту подання митному органу митної декларації та пакету документів до неї та закінчується після проведення всіх необхідних митних процедур для випуску предметів у відповідний митний режим. Зазначені процедури мають бути проведені у мінімальні строки. На проведення таких процедур чинний кодекс відводить термін у одну добу. У разі обставин, які не дають змогу провести митне оформлення у зазначений термін в повному обсязі, митний орган має право його продовжити.

Результати проведення митного оформлення предметів, що переміщуються через митний кордон країни, засвідчуються проставленням відтисків особистого митного забезпечення на митній декларації, що є дозволом на використання таких предметів у відповідності до обраного митного режиму.

У разі відмови у митному оформленні товарів та транспортних засобів митний орган має видати зацкавленій особі письмове повідомлення - (картку відмови) у відповідності до вимог статті 80 Митного Кодексу.

Декларування є складова митного оформлення. Під декларуванням у митному законодавстві розуміється заява митниці за встановленою формою (письмовою, усною чи іншою) точних відомостей про товари і транспортні засоби, необхідних для здійснення митного оформлення і проведення митного контролю. Як правило, декларування здійснюється в наступних основних випадках:

А) при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

Б) при зміні митного режиму у відповідності статті 186 цього Кодексу України (наприклад, у випадку, коли товар, що зберігався на митному складі, продається покупцю, режим митного складу міняється на режим випуску для вільного використання);

В) в інших випадках, обумовлених актами чинного митного законодавства (наприклад, товари, розміщені відповідно до митного режиму митний склад, підлягають повторному митному оформленню, що передбачає подачу нової митної декларації, при анулюванні ліцензії на право відкриття та експлуатації митного ліцензійного складу та ліквідації митного ліцензійного складу).

Результати декларування товарів і транспортних засобів можуть бути використані посадовими особами митного органа в різних цілях, а саме: правоохоронних (для боротьби з контрабандою й іншими порушеннями митних правил), податкових (як податкову декларацію), для

адміністративного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (з метою здійснення квотування, ліцензування і т.д.), організації інших видів державного контролю на митному кордоні (ветеринарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного і т.д.), ведення зовнішньоторговельної (митної) статистики і інші.

Принцип митного декларування означає, що всі основні дані, необхідні для розрахунку розмірів податків та зборів і виконання митних формальностей, повинні бути представлені безпосередньо особою, що переміщує товар через митний кордон України (власником товару, його володільцем і т.д.), чи митним брокером.

Очевидно, що такий порядок одержання інформації для митних цлей не виключає можливості свідомого надання декларантом митному органу недостовірних чи неточних відомостей.

Форма і порядок декларування визначаються Кабінетом Міністрів України. Основними формами декларування є письмова й усна. Законодавство передбачає можливість застосування інших форм декларування наприклад, шляхом здійснення конклюдентних дій.

У сучасній митній практиці декларування через здійснення конклюдентних дій практикується в міжнародних аеропортах, де організована система "зелених коридорів". Пасажир, не складаючи

Письмової декларації, самим фактом вибору "зеленого коридору" заявляє митниці про відсутність товарів, що підлягають оподаткуванню або заборонених до ввезення (вивезення) товарів.

Як правило, усне декларування допускається при митному оформленні ручної поклажі й особистого багажу пасажирів.

Особлива форма передбачена для декларації транспортних засобів, що переміщуються фізичними особами через митний кордон України (незалежно від їх вартості)) - МД-7.

Дана декларація заповнюється власником транспортного засобу або його довіреною особою, що безпосередньо здійснює переміщення

транспортного засобу індивідуального користування, номерного вузла чи агрегату через митний кордон України.

Основним документом, що використовується для декларування товарів і транспортних засобів у торговому обігу, є вантажна митна декларація (ВМД).

Вантажна митна декларація (далі - ВМД) - письмова заява встановленої форми, що подається митному органу й містить відомості про товари, які переміщуються через митний кордон України, та митний режим, у який вони заявляються, а також інформацію, потрібну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків, зборів та інших платежів.

Одним з основних понять при декларуванні товару є самостійний вибір декларантом митного режиму (стаття 186) .

ВМД складається на партію товару, тобто, на:

-товари, що переміщуються на адресу одного одержувача за одним перевізним документом (транспортною накладною, коносаментом тощо), відповідно до правил (порядку) перевезення товарів відповідним видом транспорту, передбачених законодавством України та міжнародними договорами, укладеними в установленому законодавством порядку.

-партію товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом або лініями електропередачі, визначається в порядку, установленому спеціальними актами законодавства України;

-товари, що належать підприємствам та переміщуються в ручній поклажі одним громадянином у пасажирському відділенні (салоні) транспортного засобу, яким прямує цей громадянин, відповідно до правил (порядку) перевезення ручної поклажі цим видом транспорту, передбачених законодавством України та міжнародними договорами, укладеними в установленому порядку.

Кабінет Міністрів України визначив коло товарів, декларування яких проводиться з заповненням вантажної митної декларації:

-на товари, що переміщуються через митний кордон України підприємствами й митна вартість яких перевищує суму, еквівалентну 100 Євро;

-на товари, що підлягають державному експортному контролю;

-на товари, що переміщуються в митному режимі митного складу (див. Статті 212-216); -на підакцизні товари, що переміщуються через митний кордон України підприємствами; на товари, що безпосередньо ввозяться громадянами в супроводжуваному багажі або пересилаються в несупроводжуваному багажі, надходять на адреси громадян у вантажних відправленнях, міжнародних поштових відправленнях та міжнародних експрес-відправленнях і сумарна митна вартість яких перевищує 1000 євро та/або 100 кг, крім випадків, передбачених законодавством України;

На товари, що безпосередньо вивозяться громадянами й сукупна митна вартість яких перевищує 200 євро, крім випадків, передбачених законодавством України.

Як загальний порядок заповнення граф вантажної митної декларації, так і особливий порядок заповнення ВМД відповідно до конкретного митного режиму, визначається Держмитслужбою України.

ВМД на товари, що належать підприємствам, складаються на партію товарів за умови, що до всіх товарів цієї партії застосовується єдиний митний режим. Якщо партія складається з товарів, що мають різні коди згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), а також якщо товари з однаковим кодом згідно з УКТ ЗЕД мають різні дані (країну походження, ознаки та характеристики, що впливають на рівень оподаткування, тощо), то відомості зазначаються на додаткових аркушах ВМД.

ВМД - основна, але не єдина форма декларування товарів в торговому обігу.

Товари, митна вартість яких менше суми, еквівалентної 100 євро включно, декларуються шляхом представлення в митний орган письмової

заяви, складеної у довільній формі. У цьому випадку як митну декларацію можуть використовуватися товаросупровідні комерційні й інші документи.

(!) Існують також тимчасова, неповна, періодична та попередня митна декларації.

Місце декларування та термін подачі декларації. Товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, декларуються митному органу, який здійснює митне оформлення цих товарів і транспортних засобів.

Транспортні засоби, що використовуються для переміщення товарів, декларуються одночасно з цими товарами, за винятком випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

Морські, річкові та повітряні судна декларуються митному органу в порту чи аеропорту прибуття на митну територію України або в порту чи аеропорту відправлення з митної території України.

Порожні транспортні засоби та транспортні засоби, які перевозять пасажирів, декларуються в місці перетину митного кордону України або в митному органі за місцем розташування власника транспортного засобу.

Терміни подачі митної декларації встановлюються Державною митною службою України. При цьому вони не можуть перевищувати 10 днів з дати представлення товарів і транспортних засобів митному органу.

[План теми](#)